

ԳԵՂԶԿՈՒՅԻՆ

ԿՈՆԵԿՏԻՎԱՅՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ

396(47)

Ա-95

ՍՀՄԻ ԺՈՂՈՎՈՐԴՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ. ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՈՍԿՎԱ. 1930

96(47)
95

120-1

Ա. ԱՐՏՅՈՒԻՆԱ

5 2 FEB 2013

63/44.3

ԳԵՂԶԿՈՒՅԻՆ

ԿՈԼԵԿՏԻՎԱՑՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՈՐԴՆ. ԿԵՆՏՐ. ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՈՍԿՎԱ 1930

23 FEB 2013

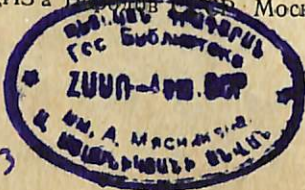
Թարգմ. Վ. Տարախչյան

Главлит А—59338

Заказ № 499

Тираж 5000

Кн. Ф-ка ЦИЗ'а Н. С. Москва, Шлюзовый пр., 6.

43485-63

ԳԵՂՋԿՈՒՇՈՒ ԱԿՏԻՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԵՏՔ Ե ՈԳՏԱԳՈՐԾԵԼ ԿՈԼԵԿՏԻՎԱՑՄԱՆ ԳՈՐԾԻ ՀԱՄԱՐ

Կոմունիստական կուսակցության 15-րդ համագումարը խորհրդային Միության բանվոր դասակարգի և աշխատավոր մասսաների առաջ զրեց մեծ կարևորություն ունեցող խնդիրներ—այն ե՛րկերի ինդուստրացման յենթարկել, գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման գործը գլուխ բերել:

Հենվելով միլիոնավոր աշխատավոր մասսաների ամենալայն ակտիվության ու մեծ վողեվորության վրա, կոմունիստական կուսակցությունը լայն ֆրոնտով հարձակում ծավալեց մեր երկրի կապիտալիստական բոլոր մնացորդների վրա և սոցիալիզմի կառուցման գործում մեծաշույն նվաճումներ ունեցավ:

Հնգամյա պլանի առաջին տարին վոչ միայն հաջող ե ավարտվել, այլ և արտադրության կարեվոր մասերում նախատեսնված պլանից ել անցել ենք: Այդ տարին վճռական բեկում առաջացավ

գյուղացիական լայն մասսաների մեջ դեպի կոլեկտիվացման գործը։ Վորպես հեղեղ՝ կոլեկտիվ մտան վոչ միայն չքավորությունը, բատրակությունը, այլ և միջակները։ Ձգտումը դեպի կոլխոզ այնքան ուժեղ է, վոր նա վերացնում է մեր բոլոր յենթադրությունները, մեր բոլոր պլանները։

Այդ մեծագույն հաջողությունները ձեռք են բերվել շնորհիվ կուսակցության ճիշտ քաղաքականության և նրա լենինյան կենտկոմի։ Նրանք ստացվել են դասակարգային համառ պայքարում և կուսակցության իր իսկ շարքերում գլխավոր գծից շեղվող բոլոր թեքումներին անհաշտ վերաբերմունք ցույց տալու շնորհիվ։

Այդ հաջողությունները հնարավոր դարձան շնորհիվ աշխատավոր լայն մասսաների ակտիվության, շնորհիվ նրա, վոր շարժման մեջ մտան միլիոններ։ Սակայն ձեռք բերված մեծ հաջողությունները չպետք է մեզ շշմեցնեն։ Այս խնդիրը—ամենակարճ ժամանակամիջոցում վերջացնել կոլեկտիվացման գործը—պահանջում է ամբողջ բանվոր դասակարգից, գյուղական չքավորությունից ու բատրակությունից ուժերի ավելի մեծ լարում, ուժերի լարում է պահանջում նաև միջակների լայն մասսաների կողմից։

Միմիայն ամբողջ բանվոր դասակարգի, ամբողջ աշխատավոր գյուղացիության ուժերը

մոբիլիզացիայի յենթարկելով՝ մենք կլուծենք մեր առաջ դրված խնդիրներն այնքան արագ, վորքան վոր մեզ այդ հարկավոր է։

Այստեղից իր ամբողջ սրությամբ հարց է առաջանում—կանանց մասսաներին, առաջին հերթին բանվորուհիներին, բատրակուհիներին և միջակ գեղջկուհիներին գրավել սոցիալիստական շինարարության մեջ։

Այդ պետք է վոչ միայն նրա համար, վոր առանց կանանց լայն մասսաների մասնակցության սոցիալիստական շինարարության խնդիրները չեն լուծվի, այլ և նրա համար, վոր ներկայումս կանանց մասսաները սկսել են շարժվել։ Սոցիալիստական հարձակումը, վոր ծավալում է մեր կուսակցությունը սոցիալիստական շինարարության բոլոր ֆրոնտներում—և՛ քաղաքում, և՛ գյուղում,—վոտքի յե հանել, շարժել է կանանց լայն մասսաները։

Բանվորուհիները քննության են առնում Դ-ժամյա բանվոր, որվա, ինքնարժեքի իջեցման, աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման, սոցիալիստական մրցման և այլ խնդիրներ։ Բոլոր այդ խնդիրներն այսպես թե այնպես յուրաքանչյուր բանվորուհու հետաքրքրում են, նույն իսկ յեթե նա հառարակական աշխատանքներում առաջ վոչ մի մասնակցություն ցույց չի տվել։

Հացամթերման կամպանիան և գյուղատնտես-
սության կուլեկտիվացման լայն թափը գործի յե-
զամում գեղջկուհիներին ամենայնտաճախալեւրը։
Հացամթերման ժամանակ գեղջկուհիներն այժմ
կարող են դատել այնպես, ինչպես այդ անում
էին մի քանի տարի առաջ. «յես կպառկեմ թո՛ւրի
մոտ, իսկ այնտեղ թող հացամթերում անցկացնեն»,
ինձ այդ չի վերաբերում»։

Այժմ այդ անհնարին է, վորովհետեւ հացա-
մթերման հարցը վերաբերում է ամեն մի գյուղի,
ամեն մի տան։ Յեթե կինը—չքափոր գեղջկուհի
յե, յեթե նա պատրաստված է կուսակցության
կողմից, նա իր ուժերը միացնում է մեր կուսակ-
ցության ուժերին և նրա հետ միասին հացամթե-
րում կատարում։ Յեթե կինը—կուլակ է, տերտերի
թմբուկով խաղացող, նա ևս չի քնում, նա ևս մո-
բիլիզացիայի յե յենթարկվում սակայն կուսակ-
ցության դեմ։ Գյուղում կանայք շարժվել են։
Նրանք քաղաքական կյանքից զրադ չեն քաշված,
ինչպես առաջ եր, այլ այս կամ այն չափով
աշխատանքներին ակտիվ մասնակցում են։ Գեղջ-
ջկուհին այժմ գիտե, վոր իր ձայնը, իր ձեռքը,
իր խոսքը մեծ նշանակություն ունեն։

Սակայն գեղջկուհիների լայն մասսան դեռ
ևս չի ինքնորոշվել։ Դեռ նա փորձ, ունակություն-
ներ չունի իր շուրջը կատարվող դասակարգային

պայքարի իմաստն հասկանալու։ Նա գնում է
նրա յետևից, ով նրան իր յետևից վարպետորեն
տանում է։ Յեթե մենք կարող ենք նրան մոբի-
լիզացիա անել և կազմակերպել, այն դեպքում
նա մեզ հետ կլինի։

Մի քանի տարի առաջ յուրաքանչյուր կամպա-
նիայի ժամանակ մենք այսպես էինք դատում. —
«յեթե կոմբլի՛ն աշխատում է լավ, նա աշխատանքը
գեղջկուհիների մեջ ծավալում է, — դա ավելա-
ցնում է կուսակցության ուժը»։ Իսկ այնտեղ,
ուր կոմբլի՛ն այդ մոմենտը հաշվի չի առնում, աշ-
խատանքը կատարվում է և առանց կանանց։ Մի
քանի տարի առաջ զրանից առանձին վիստներ չե-
լինում, պարզվում եր միայն բլի՛նի թուլությունը
մասսայի մեջ աշխատանք չտանելու հետևանքով։
Սակայն յեթե ներկայումս ել կոմբլի՛ն այդպես
է դատելու՝ «մոբիլիզացիա կանենք—լավ, մոբի-
լիզացիա չենք անի—նույնպես լավ», —այն ժա-
մանակ գեղջկուհիները կարող են վորոշակի խան-
գարել կուսակցության և խորհուրդների ձեռնար-
կած մի շարք միջոցներին գյուղում։

Կանանց մասսան շարժվել է, նա նման է
փոթորկվող ծովի։ Նա գնում է մեր յետևից այն
դեպքում, յեթե մենք ակտիվ աշխատանք ենք
տանում բարձրացնելու նրա քաղաքական ու
կուլտուրական մակարդակը, յեթե մենք լավ

ենք անցկացնում պատգամավորական ժողովները և այդ ժողովները գրավում չքավորութունը, յեթե մենք տնտեսապես ոգնում ենք չքավորներին: Ընդհակառակը, այնտեղ, վորտեղ մենք կարևորութուն չենք տալիս, աչքաթող ենք անում այդ աշխատանքը, գեղջկուհիները մեր դեմ են դուրս գալիս:

Վերջին յերկու տարին առանձնապես պարզ դարձավ մեզ համար, վոր պատգամավորական ժողովներում, խորհուրդներում, կոոպերատիվ կազմակերպութուններում ու այլ կուլտուրական հիմնարկներում աշխատող կանանց ակտիվը կուսակցության և խորհրդի հետ միասին պայքարում է կուսակցության ձեռնարկած միջոցների համար:

Շատ հազվագյուտ կլինեն այնպիսի փաստեր, վոր աշխատավոր գեղջկուհիները, վորոնց մեջ կուսակցութունը հատուկ աշխատանք է տանում, մեզ չեն ոգնել, մեր դեմ են գնացել:

Լինում է, վոր ակտիվուհին իրեն աշխատանքներում չի հայտնաբերում. պատճառը նրանումն է, վոր մենք նրան չենք սովորեցրել, չենք ոգնել, չենք ցույց տվել ակտիվուհուն վերաբերող բոլոր իրավունքներն ու պարտականությունները: Բայց մենք չգիտենք ղեպքեր, վոր ակտիվուհին դուրս գա կուսակցության դեմ: Ընդհակառակը, կան շատ փաստեր, վոր ակտի-

վուհին կովում է կուսակցության հետ միասին, ոգնում է կուսակցությանը գյուղում անցկացնելու այս կամ այն միջոցները:

Մեջ բերենք միայն մի քանի փաստեր, վորոնք ցույց կտան թե ինչպես կուսակցության, խորհուրդների և ուրիշ կազմակերպությունների կին-անդամները կուսակցության հետ աշխատում են հացամթերման կամպանիան անցկացնելու ժամանակ:

Բորիսոգլեբովսկի շրջանում կուեկտիվացման և բերքի տոնի որը կազմակերպվել է շրջանային կարմիր կնոջ արող՝ 16630 սայլերով բեռնված մոտ 3400 տոննա* հացով:

Որենբուրգի շրջանի Կաշիրսկի ռայոնում 52 պատգամավորուհիներ ամբողջ ժամանակ ակտիվ մասնակցել են հացամթերման: Նրանք բաց են արել մի շարք՝ հացով թագցրած հորեր, ցուցակազրել են հացը չհանձնող կուլակների գույքը, ակտեր են կազմել: Սամարայի շրջանի Խվորոստյանկա գյուղում, շնորհիվ պատգամավորուհիների, հացամթերման պլանը կատարվել է 115 տոկոսով: Պենզայի շրջանի Ռաբզայ գյուղում ակտիվուհի ընկ. Սոկոլովան կարողացավ կարճ ժամանակվա մեջ իր շուրջը համախմբել ու կազմակերպել կանանց լայն ակտիվ և նրանց հետ

* Մի տոնանն 61 փութ է:

միասին հաջող անցկացրեց հացամթերումը, չնայած կուլակների կատաղի դիմադրութեանը:

Սամարայի շրջանի, Մարեակի ռայոնի Կարդոն գյուղում քանի վոր կանայք չեն մասնակցել հացամթերմանը, հացամթերման պլանը կատարված է յեղել 10%-ով, իսկ յերբ գեղջկուհիները մասնակից են արվել այդ աշխատանքներին՝ հացամթերման պլանը ավարտել են 100 տոկոսով:

Կուլակները, տեսնելով պատգամավորուհիների, խորհուրդների կին-անդամների ակտիվ աշխատանքը, ամեն կերպ աշխատում են խանգարել այդ աշխատանքներին և խփում են ակտիվին, վորտեղ հնարավոր է լինում: Տնների հրդեհման, ակտիվուհիների սպանութեան, ամեն տեսակի ծաղրանքի, հալածանքի և խայտառակութեան դեպքեր շատ կան: Ահա առանձին փաստեր:

Դնեպրոպետրովսկի ռայոնի Դիևկա գյուղում կուլակների ձեռքով սպանվել է կոմյերիտուհի բատրակուհի Մոգիլեան՝ հացամթերմանը մասնակցելու և ինդուստրացման փոխառութեան տոմսերի տարածման համար:

Յելեցի շրջանի, Շիլովսկի ռայոնի Կոդյե գյուղում կուլակների ձեռքով գազանաբար սպանվել է պատգամավորուհի, չքավոր գեղջկուհի ակտիվուհի Նվոստովան: Սպանութեանը կատարվել է վրեժ առնելու համար. Նվոստովան գյու-

ղական ժողովում դուրս է յեկել և ասել է, վոր անհրաժեշտ է կուլակներից վերցնել հացի ավելացուկը: Մարդասպանները—կուլակ Լյուբուշկինը և նրա կինը ձերբակալված են:

«Բեդնատա» թերթում գրվեց Ուլյանովսկի շրջանի Յակուշինսկի գյուղխորհրդի անդամ Անաստասիա Սեմկինայի վայրագ սպանութեան մասին: Այդ մասին պարզվեց հետևյալ մանրամասնությունները. ցերեկով Սեմկինան Մելեկես գյուղից դուրս յեկավ գետի իրենց գյուղը: Շուտով գյուղխորհուրդ վազեց մի կին և հայտնեց, վոր ձորում տեսել է խարույկի վրա վառվող մի դիակ: Քննությունից պարզվեց, վոր Սեմկինան սպանվել է գլխից նագանի գնդակից և հետո գցվել է ձորը ու այրվել:

Որեշայում շրջանային դատարանը գնդակահարութեան դատապարտեց կուլակ Սկոպկովսկուն՝ Կոխանովսկու գյուղխորհրդի նախագահ գեղջկուհի Դոմբալովսկայի տնտեսությունը կրակ գցելու համար:

Կիևշինայում, Շիտովեցկի գյուղում կուլակների խումբը գազանաբար սպանել է ակտիվուհի Մելնիչուկին: Դատարանը սպանութեանը անմիջապես մասնակցող չորս կուլակների դատապարտեց գնդակահարութեան: Նման դեպքեր բազմաթիվ են—մեր յերկրի բոլոր անկյուններում:

կուլակները հասկացել են արթնացող կնոջ ակտիվութեան նշանակութիւնը և աշխատում են կանանց իրենց կողմը գրավել ու ոգտագործել նրանց՝ կուսակցութեան և խորհրդային իշխանութեան դեմ ուղղված պայքարում: Մեզ հայտնի յեն բազմաթիվ դեպքեր, յերբ կուլակները ոգտագործել են կանանց՝ հացամթերման գործը բանդելու համար: Գյուղատնտեսութեան կոլեկտիվացման գործին ևս փնասելու համար նրանք հենվում են կանանց մասսաների վրա:

Այդ վոչ մի վարկյան մենք աչքաթող չպետք ե անենք, դա պետք ե մենք նկատի ունենանք գեղջկուհիների մեջ գործնական աշխատանք տանելիս: Այժմ պետք ե կարողանանք արթնացող կնոջ ակտիվութիւնն ուղղել դեպի կոլեկտիվացման գործը:

Մենք պետք ե կարողանանք հենվել լայն մասսաների վրա և կարողանանք այդ մասսաներին մեր յետեից տանել: Դրանից ե կախված մեծ գործի հաջողութիւնը:

ՀՈՐԿԱՎՈՐ Ե ՎՃՌԱԿԱՆ ՇՐՋՈՒՄ ԿԱՆԱՆՑ ՄԵՋ ՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐՈՒՄ

Կոլխոզուհիների համամիութենական առաջին համագումարը մեծ նշանակութիւն ե ունենալու

գեղջկուհիների մեջ տարվող աշխատանքներում վճռական բեկում առաջ բերելու գործում: Մենք շատ ենք յետ մնացել սոցիալիստական շինարարութեան այդ մասում: Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան 12 տարվա ընթացքում շատ քիչ բան ե արված այն պատճառով, վոր մենք աշխատանքը այս ասպարիզում սկսել ենք գերոյից: Յեթե համեմատենք մեր նվաճումները սոցիալիստական շինարարութեան գործում կուսակցութեան ընդհանուր նվաճումների հետ, այն դեպքում մենք շատ յետ ենք մնում բանվորուհիների ու գեղջկուհիների լայն մասսաներին սոց.~շինարարութեանը մասնակից անելու գործում:

Դրա համար ել մեր կուսակցութեան կենտրոնը կուսակցական կազմակերպութիւնների առաջ կտրուկ ե դրել աշխատանքի այդ ասպարիզում վճռական բեկում առաջացնելու հարցը: Բանվորուհիների և գեղջկուհիների մեջ մասսայական աշխատանքի խորացման ու կարգավորման և այդ մասսաների մոբիլիզացիայի միջոցով միայն հնարավոր կլինի լուծել այսօրվա մեծ, բարդ խնդիրները, մասնավորապես կոլեկտիվացման խնդիրը:

Լեւինն ասել ե.—

«Խորհրդային իշխանութեան սկսած գործը կարելի կլինի առաջ շարժել միայն այն ժա-

ցաւան կազմակերպուեթյունները կարողացել են
կազմակերպել կանանց ակտիւլը, պատգ. ժողով-
ները, խորհրդի կին-անդամներին՝ կամպանիաներ
անցկացնելու համար, — այնտեղ այդ կամպա-
նիաներն անցել են ավելի հաջող վոչ միայն նրա
համար, վոր ի դիմաց պատգամավորուհիների, խոր-
հրդի կին-անդամների ավելացել են նոր կազ-
մակերպիչ ուժեր, այլ և այն պատճառով, վոր այդ
ակտիւլին ավելի հեշտ ե հաջողվում կանանց լայն
մասսաներին ագիտացիայի յենթարկել և նրանց
տանել իր յետևից:

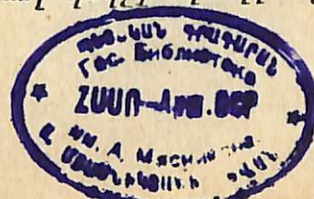
Ուստի և այս զարնանացանի կամպանիայի հիմնական խնդիրներից մեկն է լինելու — մոբիլիզացիա անել կանանց ակտիվը, իսկ նրա ոգնությունը՝ նաև կանանց լայն մասսաները:

ՀԱՐԿԱՎՈՐ Ե ԲԱՆՎՈՐՈՒՅՈՒ ՈԳՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Կոլխոզիկն արարության և գարնանացանի կամ-
պանիան հաջող անցկացնելու համար պետք է
գլուղի ուժերը և կանանց ակտիվը ու մասսան
մոբիլիզացիա անել։ Սակայն այդ գործի հաջո-
ղությունը հիմնականում կախված կլինի բանվոր
գասակարգի կազմակերպչական ոգնությունից։
Կոլխոզուհիները համագումարում բանվորուհիներն
ու շեֆ-ընկերությունները ներկայացուցիչները

պատմեցին, թե բանվորները ներկայումս ինչ
են անում գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման
գործի համար: Կուսակցությունն սպասում է
բացի բանվորների ընդհանուր ոգնությունից՝
նաև բանվորուհիներից համապատասխան ոգնու-
թյուն՝ գեղջկուհիներին կոլխոզ գրավելու և կոլ-
խոզներն ամրացնելու գործում: Գյուղ ուղարկվող
25 հազար բանվորների մեջ պետք է զգալի մասը
կազմեն և այն բանվորուհիները, վորոնք բացի ար-
տադրական փորձից ունեն նաև բանվորուհիների
մեջ տարվող կուլտուրական, քաղաքական, և
կենցաղային աշխատանքի մեծ փորձ: Այդ փորձը
պետք է ոգտագործել կոլխոզներում:

Ներկայումս մեծ աշխատանք է տարվում բանվորական բրիգադներ գյուղ ուղարկելու համար: Առանձին գործարանների շեֆ-կազմակերպությունները առանձին կոլխոզների շեֆությունն են վերցնում: Այդ գործում բանվորուհիները մեծ աշխատանք պետք է տանեն կոլխոզուհիների կուլտուրական և կենցաղային կարիքները հոգալու համար: Վոչ վոք, բացի բանվորուհիներից, չի կարող այդ հարցերը հարուցել ճիշտ և բոլշևիկորեն: Բանվորուհիներն այդ աշխատանքը իրենց ուսերի վրա տարան քաղաքում և կարող են այդ փորձը գյուղ տանել, կարող են ոգնել գեղջկուհիների այն ախտիվին:

վոր կոփվել ե հեղափոխության 12 տարվա ընթացքում և առանձնապես գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման պրոցեսում:

Գեղջկուհիների մեջ տարվող աշխատանքներում մինչև այժմ մեր սխալն յեղել ե այն, վոր չենք կարողացել պարզել, թե մեզ շրջապատող կանանց մասսայի միջից ով ե մեզ ավելի մատիկ: Վոչ միշտ և վոչ ամեն տեղ մենք աշխատանք ենք տանում առաջին հերթին չքավորուհիների և բատրակուհիների մեջ: Յեթե մենք խոսում ենք գյուղում կանանց մեջ տարվող աշխատանքների մասին, այդ վերաբերում ե ընդհանրապես գեղջկուհիների մեջ տարվող աշխատանքին: Այժմ պետք ե այդ աշխատանքներում դասակարգային պարզություն մտցնել և այս խնդրի վրա հատուկ ուշադրություն դարձնել:

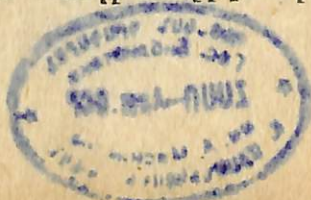
Իր ամբողջ պարզությամբ պետք ե դրվի ու պարզաբանվի մեր վերաբերմունքը դեպի կուլակն ու նրա ընտանիքը: Կուսակցության կենտրոնն այս հարցի մասին միանգամայն պարզ վորոշում ունի — մենք կուլակներին կուլիտով չենք թողնի:

Ահա այդ հարցի մասին ինչ ե ասում Համ-կոմկուսի քարտուղար ընկ. Մոլոտովը. —

«Տատանումն այդ հարցում անթույլատրելի յե առաջին հերթին նրա համար, վոր

կոլխոզները դեռ թույլ են, դեռ չեն կարողացել վոտքի կանգնել: Կուլակին ներկայիս կոլխոզները թողնելը սպառնում ե նրանցից շատերի քայքայմանը: Սակայն յերբեմն հարցնում են — ինչպե՞ս վարվել կուլակի հետ: Դժբախտաբար, այդ հարցը հաճախ տալիս են նույնիսկ այն ժամանակ, յերբ ինչպե՞ս պետք ե դեռ չեն մտածել հիմնական հարցի, այն հարցի մասին, թե ինչպե՞ս հոգալ բատրակի ու չքավորի մասին և ինչպե՞ս կազմակերպել կոլխոզում բատրակ-չքավորական կորիզ: Իսկ չե՞ վոր այդ հարցը առաջինը պետք ե լինի կոլխոզ-կազմակերպիչների համար, վորոնք գործը կոմունիստներն են դնում:

Սակայն պետք ե պատասխանել և այն հարցին, թե ինչպե՞ս վարվել կուլակի հետ: Այդ հարցի պատասխանը բղխում ե այն հանգամանքից, վոր մենք այժմ ամբողջ ֆրոնտում ծավալուն հարձակում ենք գործում կապիտալիզմական ելեմենտների վրա: Ուստի, այն հարցին, թե ինչպե՞ս վարվել կուլակների հետ, մենք պետք ե պատասխանենք. — վերաբերվի՜ր կուլակին վորպես չարագույն և դեռ չհաղթված թշնամու: Վոր այդ չարագույն թշնամի յե, այդ մասին մեզ հիշեցնում են

ամեն որ կուլակային տեւորի, կուլակային հարձակման, հրգեհների, մեր աշխատակիցների, ակտիվ կոլխոզնիկների, հեղափոխութեանը նվիրված բատրակների ու չքավորների սպանութեան հազար հազարավոր փաստեր: Վոր այդ չարագույն թշնամին դեռ ևս չի հաղթված, չի տապալված վերջնականապես, այդ մասին նույնպես խոսում են բազմաթիվ օրինակներ: Կուլակը չի դադարում փնտսել կոլխոզներին վոչ միայն նրանց դեմ ուղղված բաց կովում, այլ և սողոսկելով կոլխոզները, իսկ յերեսն ել վարչական մարմինները: Ուստի այն միջոցները, վոր բղիտում են դեպի կուլակը, դեպի մեր այդ չարագույն չհաղթված թշնամին ունեցած վերաբերմունքից, — այդ միջոցները կլինեն ճիշտ և անհրաժեշտ: Առանց այդպիսի վերաբերմունքի դեպի կուլակութիւնը մենք չենք տիրանա կոլեկտիվացման գործին».*

Այս հարցի մասին ընկ. Ստալինն ասում է.

«Վոչ պակաս ծիծաղելի յե թվում մի ուրիշ հարց. կարելի՞ յե կուլակին կոլխոգ թողնել: Իհարկե, չի կարելի նրան թողնել կոլխոգ: Չի կարելի, փորովհետև

* Մոլոտով — «Կոլխոզային շարժման մասին»:

նա կոլխոզային շարժման յերգլյալ թշնամին է: Կարծում եմ պարզ է»:

ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅԵՐՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀԵՐԹԻՆ

Կուսակցութեան ընդհանուր խնդիրների լուծման մասնակից լինելու համար ներկայումս լայն մասսաների մոբիլիզացիայից բացի մեծ նշանակութիւն ունի կադրերի հարցը: Մենք դեռ բավականին յետ ենք մնում կուսակցութեան, խորհուրդների և ուրիշ տեսակի հասարակական աշխատանքների մեջ կանանց գրավելու գործում: Ավելի ևս յետ ենք մնում՝ բանվորուհիներից, բատրակուհիներից և չքավոր գեղջկուհիներից կադրեր պատրաստելու ասպարիզում: Կենտրոնի նոյեմբերյան (1929 թ.) պլենումը ամբողջ վճռականութեամբ դրեց բանվոր դասակարգից և բատրակութեանից կադրեր պատրաստելու հարցը: Բանվորուհիներն ու գեղջկուհիներն ավելի ևս յետամնաց են և բոլորից շատ են. կարիք գգում կրթութեան, գործնական պատրաստման:

Մենք բոլորս չափազանց շահագրգռված ենք գյուղատնտեսութեան համար կադրեր պատրաստելու գործում: Կին գյուղատնտեսներ, անմիջապես դաշտերում աշխատող, շատ քիչ են, իսկ մեզ հարկավոր են տասնյակ, հար-

յուր հազարավորներ: Այս մեր ամենաթույլ կողմն է: Մենք անցյալում, իհարկե, չենք ունեցել բատրակուհիներից ու գեղջկուհիներից գյուղատնտեսներ, տեսնիկներ, ղեկավարներ պատրաստելու և վոչ մի փորձ: Ներկայումս այդպիսի կադրեր կարող են լինել և պետք է լինեն:

Կանանց մասսայի կրթության հարցը—մարտական հարցերից մեկն է: Մենք յետ ենք մնացել սոցիալիստական շինարարության այդ մասից, յետ ենք մնացել գլխավորապես նրա համար, վոր կանանց մասսաներն ամենախավար, ամենից անգրագետներն են: Այժմ, յերբ մենք մեր առաջ դրել ենք գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումը անցկացնել մեկ, մեկ ու կես տարում, մենք հանդիպում ենք ամբողջ ռայոնների, հանրապետությունների, ուր կանայք բացարձակ անգրագետ են, լավ դեպքում՝ գրագետները կադմում են 2—3 տոկոս, ինչպես որինակ Ուզբեկստանում: Իսկ յեթե վերցնենք ամբողջ Միությունը, այն դեպքում կանանց վացսուն տոկոսը կլինի անգրագետ: Մենք նրանց գրավում ենք կոլտոգները, իսկ նրանք ներկայումս չգիտեն վոչ կարգալ, վոչ գրել:

Դա մեր հիմնական դժբախտությունն է, վորից մենք շատ դանդաղ ենք ազատվում և դանդաղ ել կրթության ճամբան բռնում: Այժմ,

յերբ ամբողջ կուսակցության և խորհրդային հասարակայնության կողմից իր ամբողջ մեծությունամբ դրված է կրթության հարցը, մենք վորքան հնարավոր ե պետք է կրթենք կանանց մասսաները, առաջին հերթին բանվորուհիներին, բատրակուհիներին և չքավորուհիներին: Այլապես վոչ մի արժեք չեն ունենալու բոլոր խոսակցություններն այն մասին, վոր կոլխոզուհուն կամ կոմունարուհուն ընտրելու յեն խորհուրդներում, կոլխոզների վարչություններում, վոր նա յերբեք ե կլինի կոլխոզում գյուղատնտես կամ նախագահ: Յեթե մենք այսոր կանանց լայն մասսայի համար տարրական կրթության խնդիրը չենք բարձրացնի, այն դեպքում դեռ շատ պետք է սպասել, վոր մենք բատրակուհիներից ու չքավոր կոլխոզուհիներից այդ կադրերը առաջ քաշենք:

Մեզ համար գլխավորը կրթությունն է: Յեվ չնայած նրան, վոր գեղջկուհին շատ դժվար է սովորում, վոր նա ունի յերեխաներ և տնային տնտեսություն, սակայն նա պետք է մի ծանրություն ևս իր ուսերի վրա վերցնի: Յեվ այն խոսակցությունները, վոր կան նույնիսկ գյուղական ախտիվի շրջանում, թե «մենք մի կերպ առանց գրագիտություն կապրենք, կարևոր է, վոր մեր յերեխաները սովորեն», — այդ խոսակցությունները վոչ մի արժեք չունեն:

Հաճախ հարց են դնում այն մասին, Վոր չի կարելի կանանց համար կրթություն պահանջել, յերբ բատրակների և չքավորների շատ յերեխաներ անգրագետ են մնում: Այդ, իհարկե, մեծ չարիք է, Վոր մենք ամեն միջոցներով պետք է վերացնենք: Սակայն դա հերթից չի հանում մեծահասակ ազգաբնակչության, առանձնապես չքավոր գյուղացիների, գեղջկուհիների ու բատրակուհիների շտապ սովորելու հարցը:

Կանանց կրթության հարցը պետք է դարձնել այսօրվա քաղաքական խնդիր: Գեղջկուհիներից, գլխավորապես չքավորությունից և բատրակությունից կաղեր պատրաստելու, առաջ քաշելու միակ ճանապարհն է ամենաշտապ կերպով վերացնել կանանց լայն մասսաների անգրագիտությունը:

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԳԵԼՔԸ ՄԵՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐՈՒՄ— ԱՆԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆ Ե ՈՒ ՏԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

Պետք է ահալոյել ամբողջ Միության մեջ, Վոր անգրագիտությունն ու տգիտությունը հանդիսանում են գլխավոր արգելքը Վոչ միայն կանանց լայն մասսաներին խոշոր դեկավար աշխատանքների առաջնաշման, Վոչ միայն գյուղատնտեսության համար մասնագետներ պատրաստելու, այլև ամբողջ սոցիալիստական շինարարութան գործում:

Ներկայումս հերթի յեն դրված աշխատանքի կազմակերպման, կոլխոզներում կենցաղի բարելավման, կոլխոզուհիների առաջնաշման մեծ ու կարևոր խնդիրները: Յուրաքանչյուր նման հարցերում ամեն տեղ և ամեն ժամանակ մենք դեմ ենք առնում այն բանին, Վոր մեզ մոտ կան շատ տաղանդավոր, մասսաների հետ կապված և մասսաների կարիքներն արտահայտող մարդիկ, Վորոնց մենք այսօր չենք կարող առաջ քաշել, Վորովհետև նրանց մեծ մասը բոլորովին անպատրաստ են: Յենթադրել, Վոր անգրագետ մարդիկ կարող են մեծ աշխատանք կատարել, մենք չենք կարող:

Կոլխոզներից, առանձնապես համատարած կոլեկտիվացման ռայոններից պահանջում են մսուրային աշխատակիցներ և անպայման այդ աշխատակիցները պիտի լինեն բատրակուհիներից, չքավորներից. հարկավոր են կոլխոզների կազմակերպիչներ — և անպայման բատրակուհիներ և չքավոր գեղջկուհիներ: Վորտեղից վերցնել այդ մարդկանց:

Սակայն մտածել, Վոր կոլխոզների շինարարական ամբողջ աշխատանքը կկատարեն միայն նրանք, ում գյուղ կուղարկեն, — չի կարելի: Բանվորները գյուղին օգնության կգան, սակայն նրանք լինելու յեն կազմակերպողներ: Հարկա-

վոր ե վոր կազմակերպիչների հիմնական մաս-
սան առաջ գա գեղջկուհի-կոլխոզուհիներից,
առանձնապես չքավորուհիներից և բատրակուհի-
ներից: Դրա համար ել կանանց մեջ տարվելիք
աշխատանքներում կուտուրական հարցերը, և
առաջին հերթին տեխնիկական գրագիտության
հարցերը, պետք ե համարվեն հարվածային և
դրվեն ռազմական հողի վրա:

Այն, ինչ վոր չենք հասցրել կատարելու Հոկ-
տեմբերյան հեղափոխության անցած տարիներին,
պետք ե կատարել այժմ: Ակտիվի աշխատանքն
այս ուղղությամբ պետք ե լինի որինակելի: Ձե
վոր մեզ մոտ, կոլխոզներում կանանց մասսան
60 տոկոսով անգրագետ ե: Նույն իսկ համատա-
րած կոլեկտիվացման ռալոններում կանանց
անգրագիտությունը յերբեմն հասնում ե 80 տո-
կոսի: Նույնիսկ յերկար տարի գոյություն ունե-
ցող կոմունաներում անգրագետների տոկոսը
շատ բարձր ե, և այդտեղ անգրագիտության
վերացման գործը այդ տարիներում վատ ե
դրված յեղել:

ԿԱՆԱՆՑ ԱԿՏԻՎԸ ՄԵԾ Ե ԳՅՈՒՂՈՒՄ, ԲԱՅՑ
ԱՆՇՐԱԺԵՇՏ ՉԱՓՈՎ ԶԻ ՈԳՏԱԳՈՐԾՎՈՒՄ

Գյուղական կանանց ակտիվը մեծ ե. նրանք
գլխավորապես աշխատում են գյուղխորհուրդներ-

րում: Մենք ունենք 300 հազար գյուղխորհրդի կին-
անդամներ, ունենք 5 հազար գյուղխորհրդի կին-
նախագահներ և շատ կանայք՝ ռալոնական գործ-
կոմների նախագահներ: Սակայն այդ ակտիվի
շարքերում ևս անգրագետների ու կիսագրագետ-
ների տոկոսը շատ մեծ ե: Այժմ մենք դեպի
ակտիվուհի ավելի պահանջկոտ պետք ե լինենք,
քան այդ յեղել ե մինչև այժմ: Յեթե դու ակ-
տիվուհի յես, յեղի՛ր առաջնորդ, որինակ ցույց
տուր, թե ինչպես կարելի յե և պետք ե այժմ,
սոցիալիզմի կառուցման ներկա պայմաններում
աշխատել:

Ակտիվը պետք ե առանձին յեռանդով սովորի:
Պետք ե վերջ տալ բոլոր այն խոսակցություն-
ներին, վոր հաճախ մենք լսում ենք ակտիվուհի-
ներից, ավելի քիչ՝ բատրակուհիներից, իսկ հաճա-
խակի՝ գյուղական չքավորությունից, այս մտքով—
«Ի՞նչ եք ինձանից ուզում, յես անգրագետ եմ և
չեմ սովորել»:

Մենք գիտենք, վոր հին ժամանակ սովորելու
համար չկային պայմաններ, իսկ այժմ այդ պայ-
մանները կան: Այժմ կուսակցությունը, բանվոր
դասակարգը և գյուղական չքավորությունը
գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման մեծ գործն
են շինում, հսկայական աշխատանք են կատա-
րում մեծ գոհաբերությամբ, իսկ վերացնել սե-

փական անգրագիտությունը — դրա համար չի բավականանում ուժ, փողերություն, ժամանակ:

Յեթե ակտիվութիւնները — գյուղխորհրդի նախագահները կամ ուրիշ ղեկավար դիրքերում աշխատողները մնում են անգրագետներ, այն դեպքում շարքային գեղջկուհիներն և՛ առավել մնում են այդպիսին: Ակտիվութիւններից պահանջվում է փոշ միայն տեխնիկական գրագիտություն, այլև քաղաքական մակարդակի բարձրացում: Անհրաժեշտ է կյանքի յետևից գնալ, անհրաժեշտ է հետևել թե ինչպես է կյանքն առաջ շարժվում: Մենք վերջին տարին շատ կանանց, գլխավորապես բանվորուհիների, ուղարկեցինք սովորելու — փոշ անգրագիտության վերացման հոլերներ, այլ միջին և բարձր դպրոցներ: Մենք նրանց ուղարկեցինք և բարձրագույն տեխնիկական ուսումնական հիմնարկներ, և՛ համալսարաններ, և՛ բանֆակներ: Բանվորուհիների բարձրագույն ուսումնական հիմնարկներն ընդունվելը հեշտացնելու համար մի շարք միջոցներ են ձեռք առնված: Կազմակերպած են նախապատրաստական դասընթացներ հիմնարկություններում՝ բանվորուհիներին պատրաստելու բարձրագույն դպրոցներ մտնելու համար: Իսկ գյուղատնտեսական բարձրագույն դպրոցները, բանֆակները քիչ գեղջկուհիներ են ուղարկված սովորելու:

Շրջաններ, հանրապետություններ, ունենալով հազարավոր կանանց ակտիվ, չեն կարողանում լրացնել իրենց ուղարկված տեղերը, չեն կարողանում հազարավոր կանանցից ընտրել այն տասնյակներին, վորոնք կարող են սովորել: Այստեղ դեռ շատ պահպանողականություն կա: Անգրագիտության վերացման, մասսաների քաղաքական և կուլտուրական մակարդակի բարձրացման, ակտիվի կրթության հարցերը պետք է առաջադրվեն առաջին հերթին: Միայն այն ժամանակ բոլոր արմատական հարցերը կկարողանանք լուծել և առաջադրել ինչպես հարկն է:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱԿՏԻՎԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻՆ

Առանձնապես պետք է կանգ առնել ակտիվի պատրաստման աշխատանքների վրա: Մեր քիչ թե շատ պատրաստված և գործնական աշխատանքներում ստուգված գեղջկուհիներն աշխատում են գյուղխորհրդներում և գործկոմներում: Խորհուրդները պետք է հետևեն, վոր գեղջկուհիները, վոր խոշոր աշխատանքների համար են ընտրված, առաջադիմեն, զարգանան: Ունենք 5 հազար խորհրդի կին-նախագահներ, և պետք է աշխատենք, վոր նրանք զարգանան,

առաջ շարժվեն ավելի պատասխանուժու աշխատանքների: Այսինչ մի շարք տեղերում հաճախ խորհրդի կին-անդամները միայն թղթի վրա յեն հաշվվում: Կանայք լրացնում են հարցաթերթիկը, ներկա յեն լինում գյուղխորհրդի առաջին նիստին և դրանով գործը վերջանում է: Խորհուրդն ինքը վատ է աշխատում կանանց մեջ, այդ ակտիվին չի գրավում գործնական աշխատանքները:

Պետք է հետևել խորհրդի կին-անդամների գործնական աշխատանքներին, նրանց կրթությանը և ոգնել նրանց աշխատանքներում: Պետք է հետևել, վոր այդ ակտիվը չկորցնենք: Հաճախ ընտրություններին մենք հերոսական միջոցների յենք դիմում, բայց հենց վոր ընտրեցինք — մոռացանք: Ինչպես են ընտրությունները հետագայում առաջ գնում, ինչպես նրանց յետ են քաշում, աշխատանքից հանում, մի շարք դեպքերում ծաղրի յենթարկում — այս բոլորին շատ քիչ են հետևում: Այսինչ, ներկայումս, յերբ յուրաքանչյուր ակտիվուհի գյուղում հսկայական արժեք ունի, այդ ակտիվուհուն աչքաթող անել անկարելի յե, ուղղակի հանցանք է:

Մենք առանձին ուշադրություն պետք է հետևենք խորհրդային ակտիվին, վորովհետև նա շատ է: Շատ կան այնպիսի ակտիվուհիներ,

վորոնք արդեն իրենց համար դիրք են ձեռք բերել խորհրդային աշխատանքներում վորպես նախագահներ և այլ պաշտոնյաներ:

Մեր կուսակցության կենտկոմը վճռական աշխատանք է պահանջում՝ բանվորուհիներին, բատրակուհիներին և չքավոր գեղջկուհիներին առաջ քաշելու խոշոր ղեկավար աշխատանքների: Մի շարք շրջաններում մենք կարողացանք բանվորուհիներին ղեկավար աշխատանքների դնել, բայց բատրակուհիների և չքավոր գեղջկուհիների առաջադրումը շատ վատ է դրված: Կուսակցական կազմակերպություններն այդ խնդիրը չեն կատարել: Այստեղ մեղավորությունը վոչ միայն մեր կուսակցական կազմակերպություններինն է, այլ և կանանց ակտիվինը:

Գեղջկուհի-ակտիվուհիների մեջ կան բավականին գրագետ, պատրաստված, քաղաքականապես զարգացած ընկերներ, վորոնց կարելի յե ղեկավար աշխատանքների առաջ քաշել: Այս տարի Խորհրդային Միության կենտգործկոմներում մենք անցկացրինք 16 տոկոս կանանց: Իսկ անցյալ անցկացրինք 16 տոկոս էլին կազմում: Երբ նրանք այնտեղ 8 տոկոս էլին կազմում:

Սակայն կենտգործկոմների անդամ-կանայք միշտ չե վոր կատարում են այն պարտականությունները, վոր նրանց վրա դրվում է: Հաճախ նրանք մասսաների հետ չեն կապվում, չեն հան-

դիսանում կուսակցութեան ոգնականներ տեղե-
րում: Շրջանային և այլ կազմակերպությունները
աշխատանքներում նրանց չեն ոգնում: Կենտ-
գործկոմիները, կին-անդամներից շատերն ուզում
են աշխատել, բայց չգիտեն ինչպէս անել և ինչից
սկսել. իսկ նրանց ոգնող չկա:

ՈԳՆԵՆՔ ԳԵՂՋԿՈՒՇԻՆԵՐԻ ԱՌԱՋՔԱՇՄԱՆԸ

Կոլխոզուհիների համագումարը կոգնի կատա-
րելու կուսակցութեան դիրեկտիվը գեղջկուհիների
առաջըաշման խնդրում: Մոսկվայում կենտրո-
նական մարմիններն ասում են. «տվեք մեզ
գեղջկուհիներ աշխատանքի համար»: Մենք սկսում
ենք գրել, գանգահարել, հեռագրել և շատ քիչ
ենք ստանում այն, ինչ հարկավոր է: Պետք է,
վոր գեղջկուհիների ակտիվը հաշվի առնված լինի,
վորպեսզի նրան պատրաստեն, սովորեցնեն:
Խորհրդային ապարատը շատ քիչ գեղջկուհիներ է
առաջ քաշում վոչ միայն կենտրոնական հիմնարկ-
ներում, այլև տեղերում այդ գործը շատ դանդաղ
է առաջ գնում:

Յերբ գեղջկուհուն առաջ են քաշում, հաշվի
չեն առնում վոչ նրա պատրաստականությունը,
վոչ նրա ցանկությունը, — ուզում է նա այս
կամ այն շրջանում աշխատել թե վոչ, — գրի յեն

առնում և առաջ քաշում: Ընտրվածը չհասցրեց
ընտելանալ, յուրացնել աշխատանքը, արդեն լու-
րեր են պտտվում, վոր թույլ է, համապատաս-
խան չէ, իրա տեղը չէ, վոր նա աշխատանքները
չի կարողանում կատարել: Այդպես վարվելով
չպետք է հուսահատեցնել առաջըաշվածին. պետք
է նրան ոգնել, ամեն կերպ ոգնել՝ վոր գործին
ընտելանա: Իսկ նախ քան նրան պաշտոնի կար-
գելը, իհարկէ պետք է գործին լուրջ վերաբերվել:
Այս խնդրում գլխավոր դեր խաղում է թեկ-
նածուներ ջոկելը, ընտրելը, պետք է ջոկել ավելի
ընդունակներին, պետք է ոգնեն նրանց աշխա-
տանքներում և՛ կուսակցական կազմակերպու-
թյունները, և՛ կանանց մասսաները:

ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ ԴԱՐՁՆԵՆՔ ՄԱՐՏԱԿԱՆ ՇՏԱԲՆԵՐ

Կադրերի պատրաստման գործում գյուղի
պատգամավորական ժողովների վրա մեծ
պարտականություններ են ընկնում: Յեթե նայում
ենք մեր կանանց ակտիվին, աշխատանքի յուրա-
քանչյուր շրջանում — խորհուրդներում, կոոպե-
րացիայում, պրոֆմիություններում և այլն —
պարզվում է, վոր գյուղական ակտիվի մեծագույն
մասը դուրս է յեկել պատգամավորական ժողովի

կողմից, այդտեղ է նա ստացել թե գործնական
և թե քաղաքական իր առաջին պատրաստու-
թյունը: Սորհուրդների ներկայիս կազմում կին
անդամների 80 տոկոսը նախկին պատգամավո-
րուհիներ են: Այստեղից դուք տեսնում եք, թե
ինչ դեր են խաղում պատգամավորական ժողով-
ները: Այդ հիմնական համալսարան է գյուղում,
վոր պատրաստում է կանանցից ղեկավար ակտիվ:

Պատգամավորական ժողովները գյուղում վատ
չեն աշխատում: Վերցնենք թվական տվյալներ:
1928 թվին գյուղում աշխատել է 12 հազար
պատգամավորական ժողով, ընդգրկելով 300 հա-
զար պատգամավորուհիներ, իսկ 1929 թ. աշ-
խատել է արդեն 21 հազար պատգամավորական
ժողով, ընդգրկելով 606 հազար պատգամավորու-
հիներ: Յերկու տարվա մեջ ավելացել է համարյա
յերկու անգամ: Բայց մինչև այժմ պատգամավո-
րական ժողովների աշխատանքն այնպես չի զբաղ-
ված տեղերում ինչպես հարկն է: Այնինչ նրանք ներ-
կայումս կուսակցության համար գյուղում ամե-
նաանհրաժեշտ կազմակերպություններն են, վո-
րոնք առաջնակարգ դեր պիտի խաղան կանանց
մասսաների կազմակերպման և պետություն կառա-
վարելու համար կադրեր պատրաստելու գործում:

Ի՞նչպես է պատգամավորուհին աճում աշխա-
տանքի մեջ, այդ աշխատանքը ի՞նչ է տալիս

նրա հետագա աճման և առաջընթացի համար:
Մեր դիտողություններն ասում են, պատգամա-
վորուհիների գործնական աշխատանքը, վոր
նրանց հանձնում են՝ հնարավորություն է տա-
լիս պատգամավորուհուն ավելի լավ յուրացնելու
այն խնդիրները, վոր զբաղված էն այդ կազմա-
կերպությունների առաջ: Այժմ պատգամավորու-
հիների գործնական աշխատանքը դեռ ևս շատ
վատ է զբաղված: Այս տարի մենք ունեյինք 600
հազար պատգամավորուհի, իսկ գործնական աշ-
խատանքի համար ուղարկվել են միմիայն 300
հազար:

Իսկ այդ 300 հազար պատգամավորուհիներից
վորքանն են իսկապես աշխատել խորհուրդներում և
կոոպերացիաներում: Լավ դեպքում — կեսը, իսկ
մնացածները միայն թղթի վրա յեն յեղել: Այժմ
այդ գործի վրա պետք է առանձին ուշադրու-
թյուն դարձնել և ուղղել յեղած սխալները:

Անցյալ կազմի պատգամավորուհիները մեծ
մասնակցություն ցույց տվին սոցիալիստական
մրցմանը, հացամթերումներին, աբոգներ կազմա-
կերպեցին և այլն: Գյուղատնտեսության կուկ-
տիվացման գործում մի շարք տեղերում պատ-
գամավորուհիները յեղել են նախաձեռնողներ կո-
մունաների, արտելների, կոլխոզների կազմակերպ-
ման գործում: Մասնակցում են փոխառություն-

ների տարածմանը, ինքնահարկի անցկացմանը և այլ աշխատանքներում:

Այդ ցույց ե տալիս, վոր պատգամավորական ժողովների կազմը այնպիսին ե, վոր կարող ե ոգնել կուսակցութեանը կերառելու իր առաջ դրված խնդիրները: Հիմնականում կազմը — չքավոր-բատրակային ե, այնպիսի կազմ, վորի վրա մենք կարող ենք հենվել մեր ձեռնարկած միջոցներն անցկացնելիս: Սակայն այժմ, յերբ պատգ. ժողովների ընտրութեանները վերջացել են, մենք իմանում ենք, վոր մի շարք ռայոններում, մանավանդ Արևելքում, կան այնպիսի պատգամավորական ժողովներ, վորոնց կազմում կան զգալի տոկոս խորթ տարրեր:

Այս մոմենտին, յերբ դասակարգային պայ-
քարը չափազանց սրված ե, յերբ մենք կուլա-
կին՝ վորպես դասակարգի՝ վերացնելու հարցն ենք
դրել, յերբ մենք կուլակին քշում ենք պատու-
հանից, դռնից ե ներս սողոսկում, մենք նրան
ողանցքից ենք քշում, նա — ծխնելույզից ե
մտնում, — յենթադրել, վոր պատգամավորական
ժողովները կման «սրբեր», վոր այնտեղ կուլակի և
տերտերի կինը չեն սողա, յենթադրել չենք կարող:

Ուստի անհրաժեշտ ե անմիջապես յուրաքան-
չյուր պատժողովի կազմը վերանայել՝ նրա դա-
սակարգային դեմքը պարզելու համար. նայել, թե

վորքան ե այնտեղ բատրակուհիների, չքավոր և
միջակ գեղջկուհիների տոկոսը: Յեթե այնտեղ կա
բատրակուհիների և չքավորուհիների միաձուլված
խմբակ, վոր իր յետևից տանում ե միջակ մաս-
սային, — շատ լավ ե: Յեթե չե՝ պետք ե անել
հետևյալը. առաջին հերթին պատգամավորական
ժողովը մաքրել կուլակ և կուլակամերձ գեղջկու-
հիներից, իսկ հետո լրացուցիչ ընտրութեան կա-
տարել բատրակուհիներից և չքավորուհիներից
այն հաշվով, վոր պատգամավորական ժողովում
չքավոր-բատրակային խմբակը կազմե հիմնական
կորիզը և կարողանա ղեկավարել:

ՎՈՋ ՄԻ ԿՈՆԽՈՋ — ԱՌԱՆՑ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ

Կենտրոնը պատգամավորական ժողովների վեր-
ընտրութեանների առթիվ իր հրահանգում ասել ե,
վոր պատգամավորական ժողովներ հարկավոր ե
կազմակերպել բոլոր կոլխոզներում: Հենց վոր կազ-
մակերպվում ե կոլխոզ, անմիջապես պետք ե
կազմակերպվի պատգամավորական ժողով: Բայց
լինում ե վոր կազմակերպվում են կոլխոզներ, իսկ
պատժողովներ չեն կազմակերպվում: Չպետք ե
վախենալ այն հանգամանքից, վոր յեթե կոլխո-
զում չկա կոմբիշ, չի կարելի պատժողով կազ-

մել: Պետք է ոգտագործել բանվոր դասակարգի ուժերը, առաջին հերթին 25 հազար բանվորների գյուղ գնալը, ոգտագործել շեֆ-կազմակերպությունների ուժերը: Մենք դեռևս բոլորը չենք ոգտագործել: Մենք ինքներս դեռ չենք շարժվել: 26 վոր գյուղերն են ուղարկվում բրիգադներ, առանձին գործարաններ առանձին կոլխոզների շեֆությունն են վերցնում: Այդ բանվորներին ու բանվորուհիներին պետք է վոր հանձնարարվի պատժողովների կազմակերպումը: Խոշոր խորհրդային տնտեսությունների բանվորներին նույնպես կարելի չէ պատժողովների կազմակերպման գործը հանձնել. յեթե ընկերները ղեկավարում են խոշոր տնտեսության աշխատանք, իհարկե, կարող են նաև պատժողով ղեկավարել:

Պատգամավորական ժողովներ հարկավոր է կազմակերպել ձմեռը և ամառը: Հարկավոր է հրաժարվել այն մտքից, վոր միայն աշնանը կենտուրի հրահանգից հետո, միայն հոկտեմբերի և նոյեմբերի ընթացքում են կազմակերպվելու պատժողովներ: Մենք պետք է նրանց կազմակերպենք կոլխոզների կազմակերպման հետ գուզընթաց, հենց այն ուժերով, վորոնք ոգտագործվում են կոլխոզների կազմակերպման համար:

Այս տարվա ձմեռը կվորոշե կոլեկտիվացման հիմնական հարցը. ամեն ինչ կախված է գարնա-

նացանի կամպանիայի հաջողությունից: Կենտուրի պլենումը վորոշել է իսկական բոլշևիկյան գարնանացանի կամպանիա: Այժմ աշխատանքը պետք է ռազմական հողի վրա դրվի: Քեզ ընտրեցին պատգամավորուհի — ուրեմն պատրաստ յեղիր գարնանացանի կամպանիային: Ծրագիրը լավ բան է, ոգնում է սովորելուն, բայց այժմ այնպիսի ժամանակ է, յերբ մենք մեր ակտիվը պետք է մոբիլիզացիա անենք: Կարելի չէ ծրագիրը ժամանակավորապես յետաձգել:

Հարկավոր է պատգամավորական ժողովների աշխատանքը գործնականի վերածել, վորպեսզի այն գործնական խնդիրները, վորոնք այժմ դրված են գյուղի առաջ — ազրո-պրոպագանդի, գարնանացանի կամպանիայի պատրաստման — այդ խնդիրները պատգամավորական ժողովների աշխատանքների առանցքը կազմեն: Խաղաղ աշխատանքից պետք է անցնել ռազմական աշխատանքի: Պետք է յուրաքանչյուր պատգամավորուհուն ոգտագործել գարնանացանի կամպանիայի աշխատանքների համապատասխան շրջանում:

Համատարած կոլեկտիվացման ռայոններում պատժողովներ ղեկավարողները ցույց են տալիս, վոր այնտեղ, վորտեղ աշխատանքները լավ են ղրված, վորտեղ կոմբիլիները լավ են աշ-

խատում, վորտեղ պատգամավորուհու ձեռքը գործ-
նական աշխատանք են տալիս, — այնտեղ պատ-
գամավորուհիները մեծ աշխատանք են տանում:
Այդ բոլորը հարկավոր ե հաշվի առնել:

Մարդկանց հարկավոր ե պատրաստել ռազ-
մական կարգով: Հիշեցեք իմպերիալիստական պա-
տերազմի ժամանակները, ինչպես եյին պատ-
րաստում սպաներին. — արագ եյին պատրաստում:
Խաղաղ ժամանակ սպաներին պատրաստում եյին
յերկար տարիներ, նրանց սովորեցնում եյին
դպրոցներում, իսկ զինվորական ժամանակ սպա-
ների, յենթասպաների դպրոցներում սովորեցնում
եյին միայն յերեք ամիս և նրանցից պատրաս-
տում հրամանատարներ: Մենք սովորաբար պատ-
գամավորուհուն սովորեցնում ենք մի տարում,
իսկ այժմ ռազմական կարգով պետք ե սովորե-
ցնենք մի քանի ամսում:

Պատգամավորական ժողովը — դա
մեր հիմնական հենարանն ե գյուղում:
Պատգամավորական ժողովների միջո-
ցով մենք ազդելու յենք կանանց մաս-
սայի վրա:

Մենք պետք ե այժմ պատգամավորական ժո-
ղովների աշխատանքն այնպես վերակազմենք, վոր-
պեսզի նրանցից ամեն մեկը իր դեմքը — վորպես
գյուղի սոցիալիստական վերակառուցման մասնակ-

ցողի — ցույց տա և՛ մասնաների, և՛ կուսակցու-
թյան, և՛ խորհուրդների առաջ: Մենք այդ պետք ե
անենք: Իսկ մեզ մոտ, ինչպես ցույց տվին վեր-
ընտրությունները, լինում ե այնպես, վոր գյուղը
յեռում ե, աղմկում, կոլեկտիվացում ե կատար-
վում, հացամթերում, դասակարգային պայքարը
սրվում ե, իսկ մեր պատգամավորական ժողովը
չի յերևում:

Հարկավոր ե, վոր պատժողովը վոչ միայն խոսի
և վորոշումներ հանի, այլ և հետևի նրանց կիրառ-
մանը և պատասխանատու լինի նրանց համար:
Պատգամավորական ժողովներն իրենց հեղինա-
կությունը մասսայի աչքում կկորցնեն, յեթե
այս ձմեռ և մոտակա տարում իրենց ցույց չտան
վորպես կազմակերպիչ ուժ գյուղում, գյուղի քա-
ղաքական և տնտեսական կյանքին մասնակցող,
յեթե իրենց ցույց չտան վորպես մարտական
միավորներ, կուսակցության և խորհուրդների հետ
միասին այդ բոլոր աշխատանքներին մասնակ-
ցողներ:

Մեզ հարկավոր ե, վոր պատժողովները լինեն
հասարակական միավորներ, վորոնք կադրեր են
պատրաստում, այնպիսի միավորներ, վորոնք կու-
սակցության հետ միասին մասնակցում են աշխա-
տանքների և պատասխանատու յեն այն բոլորի
համար, վոր կատարվում ե գյուղում: Յեթե այդ

վիճակին հասնենք, յեթե այդ բեկումը կատարենք, այն ժամանակ պատժողովներն իրենց ցույց կտան ճիշտ այնպես, ինչպես նրանք իրենց ցույց տվին քաղաքում արտադրության, կուլտուրայի, կենս-
ցաղի վերակազմության ասպարիզում:

ԼԱՅՆ ԾԱՎԱԼԵՆՔ ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ

1930 թ. ձմեռն ու գարունը կոլեկտիվացման գործում վճռական նշանակություն ունեն: Պետք է մեր ակտիվին — գյուղխորհրդի, կոոպերացիայի կին-անդամներին, կոլխոզուհիներին, պատգամավորուհիներին, բատրակուհիներին — ոգտագործել վորպես ագիտատորների, վորպեսզի նրանց ազդեցությունը լայն մասսաների վրա ավելի շոշափելի դառնա, քան այդ յեղել է մինչև այժմ: Ուստի պետք է լայն բացատրական աշխատանք տանել կանանց շրջանում կուսակցության խնդիրների շուրջը, պետք է ծավալել մասսայական և անհատական ագիտացիան:

Աշխատանքի հիմնական ձևը — գեղջկուհիների կոնֆերենցիաները — հնարավորություն կտա պարզաբանելու, բացատրելու ամբողջ կանանց մասսային կոլեկտիվացման խնդիրների նշանակությունն ու կարևորությունը և նրանց զբաղվելու կուսակցության ու խորհուրդների կողմը: Նման

կոնֆերենցիաներ մոտ ժամանակներս հարկավոր է անցկացնել, նրանց հարմարեցնելով գարնանացանի կամպանիային: Կոնֆերենցիայի կազմակերպման աշխատանքներին անպայման պետք է գրավել պատգամավորական ժողովները, չքավորական ժողովները, գյուղական ակտիվին և կոլխոզուհիներին: Գյուղացիական մասսայական կոնֆերենցիաներն անպայման կոզնեն փոխելու բոլոր այն տրամադրությունները, վորոնք դեռևս գոյություն ունեն գեղջկուհիների առանձին խմբակներում՝ կոլեկտիվացման դեմ:

Այնուհետև հարկավոր կլինի գեղջկուհիներին քաշել ագրոպրոպագանդի կամպանիային: Մի շարք ուսյուններում, ինչպես որինակ Հյուսիսային կովկասում, անց է կացվելու ագրոգիտության ամիս: Ակտիվը պետք է զբաղվի այդ գործով, գեղջկուհիների լայն մասսաներին սովորեցնելու քաշի:

ՊԵՏՔ ԵՆ ԱՌՈՒՅԳ ԳՈՐԾԻՉՆԵՐ

Տեղական առանձին աշխատողներ ասում են. «Դա հեշտ է յերգել, դա լավ յերգ է աշխատանքների վերաբերյալ, բայց մենք չունենք մարդիկ, կին-կազմակերպիչներ քիչ են»: Յես կարծում եմ, վոր այժմ այդ հարցը չէ վճռականը: Այժմ 1929 թ. վերջերին և 1930 թ. սկզբնե-

րին կին-կազմակերպիչները չե վոր այդ հիմնական հարցը պետք է վորոշեն:

Նկատի ունենալով, վոր աշխատանքը կանոնաց մեջ ներկա շրջանում կարևորագույն նշանակութիւնն է ստանում, կուսակցութեան կենտրոնն ասաց, վոր այդ աշխատանքը պետք է կատարի կուսակցութեան ամբողջ ապարատը: Ամբողջ կոմբիլչն է պատասխանատու նրան: Խորհուրդները, կոոպերացիան պետք է զգալի ուժեղացնեն այդ աշխատանքը: Այս ուղղութեամբ բեկումն արդեն յերևում է: Մենք գիտենք փաստեր, վոր կոոպերացիայի առանձին տեսակներ մեզ ամեն կերպ ընդառաջ են գնում: Բանը վոչ միայն վճարովի միավորների մեջ է, վորոնց կուսակցութիւնը կվարձատրեր, այլ առույգ գործիչների:

Յեթե կարողանանք բատրակուհիներից, չքավորութիւններից, կոլխոզուհիներից պատրաստել առույգ գործիչներ, այն դեպքում մեզ կոգնեն՝ նրանց համապատասխան գործի դնել և վճարել: Որինակ, Հուսիսային Կովկասում այժմ յուրաքանչյուր մեքենա-տրակտորային կայանի կից ունեն վճարովի աշխատակից՝ համապատասխան կոոպերատիվ կենտրոնի հաշվին:

ՄԻ ՔԱՆԻ ԽՈՍՔ ԿԵՆՑԱԴԼԻ ՄԱՍԻՆ

Մենք այս ասպարիզում շատ ենք յետ մնացել: Մեր կենցաղային ազատագրման թափը չի համապատասխանում սոցիալիստական շինարարութեան թափին: Այստեղ պետք է շրջում, հարձակում: Հարկավոր է կենցաղի մասին վոչ թե խոսքեր, այլ գործ. մսուրներ, ճաշարաններ, լվացքատներ, մանկապարտեզներ, մանկական սենյակներ, աղումքներ և այլն, — ահա սրանք մեզ համար ամենագլխավորն է: Այդ հիմնարկները փող արժեն: Չի կարելի հույս դնել միայն պետական բյուջեյի վրա: Յեթե մենք գյուղատնտեսութեան կոլեկտիվացման գործում հարց դնեցինք, վոր մենք ամեն ինչ պետական բյուջեյի հաշվին ենք անելու, այն դեպքում, իհարկէ, կոլխոզներում մենք վոչ մի նոր կենցաղ չեյինք ստեղծի, վորովհետեւ ներկա պայմաններում վոչ մի պետական բյուջե չեր բաւականանա այդ նպատակի համար: Կենցաղային հիմնարկների կազմակերպմանը պետք է զբաղել հենց իրեն՝ ազգաբնակչութեան, գյուղական մասսայի միջոցները: Մի շարք կոլխոզներում այդ գործը դրված է բոլորովին ճիշտ հիմքերի վրա:

Հարկավոր է ստիպել Առողջապահական, Լուսավորութեան և համապատասխան ժողկոմատներ-

ըին, կոոպերացիային իրենց յերեսները դարձնել
կոլխոզները, կենցաղային հեղաշրջում անել: Թող
մեկ, մեկ ու կես տարով կրճատեն ուրիշ աշխա-
տանքներ, վորոնք, իհարկե, նույնպես կարևոր են,
բայց վորոնք այսօր կարող են սպասել, իսկ կոլխոզի
կենցաղը չի սպասի. հարկավոր է այն անմիջա-
պես կազմակերպել: Գեղջկուհիները կոլխոզ կգնան,
յեթե կյանքն այնտեղ ավելի լավ է քան անհա-
տակա անտեսությունում: Ուստի հարկավոր է կոլ-
խոզի կենցաղի բարելավման հարցը վճռական դնել:

Անհրաժեշտ է, վոր մեր ժողովմասները, հիմ-
նարկներն իրենց յերեսները դարձնեն դեպի կոլ-
խոզների կենցաղային հարցերը:

ԱՎԵԼԻ ՇԱՏ ԲԱՏՐԱԿՈՒՇԻՆԵՐ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՇԱՐՔԵՐԸ

Մի քանի խոսք ել՝ գեղջկուհիներին —
կոլխոզուհիներին, բատրակուհիներին
և չքավորուհիներին կուսակցության
մեջ գրավելու մասին: Կուսակցության
մեջ ներգրավելու, ինչպես և առաջնական գործը
շատ դանդաղ է տարվում: Կուսակցության մեջ
կա ընդամենը 211 հազար կին, վոր կազմում է
13¹/₂ տոկոս, իսկ գեղջկուհիներն այդ թվից կազ-
մում են 8 տոկոս: Բատրակուհիները կուսակ-
ցության մեջ 2 տոկոս են կազմում:

Կուսակցության կենտրոնը պատգամավորա-
կան ժողովների մասին արված զեկուցման առ-
թիվ ասաց, վոր պատգամավորուհիների կազմից
բատրակուհիներին, չքավորուհիներին մենք շատ
քիչ ենք գրավում կուսակցության մեջ, այնինչ
պատգամավորուհիները կազմում են մեր հիմնական
պահեստը, վորտեղից մենք կարող ենք նվիրված
գործիչներ ստանալ կուսակցության համար:
Հարկավոր է պատգամավորական ժողովների կազ-
մից գրավել կուսաշարքերը, բայց վոչ բոլորին,
այլ միայն կոլխոզի բատրակուհիներին ու չքավո-
րուհիներին: Մենք ունենք կանանց ակտիվում բա-
վական շատ չքավորուհիներ և բատրակուհիներ,
վորոնց տեղը կուսակցությանն է, իսկ մենք
ներանց շատ դանդաղ ենք ներգրավում:

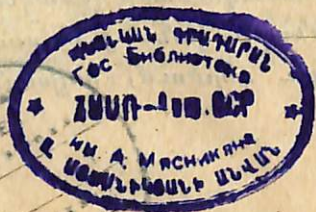
Կոլխոզուհիներին համագումարը մեզ կոգնի այս
գործում ևս համապատասխան բեկում կատարել:
Հարկավոր է բատրակուհիներից կադրեր պատ-
րաստել և կուսակցության մեջ գրավել ավելի
արագ, քան այդ արվել է մինչև այժմ:

ԿՈՒՆՈՋՆԵՐԸ ԳԵՂՋԿՈՒՇՈՒՆ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒՄ ԵՆ

Կոլխոզուհիներին համագումարը վճռական նշա-
նակություն է ունենալու կանանց մասսաներին
դեպի կոլխոզ շրջելու գործում, կոլխոզներում

կենցաղի, կուլտուրայի, աշխատանքի կազմակերպ-
ման գործում:

Կոլխոզային այս շարժումը լիովին կազատա-
գրի գեղջկուհուն և նրան հնարավորութուն
կտա քաղաքական-հասարակական աշխատանքնե-
րում իր ուժն ու կարողութունը հանդես բե-
րելու այն դեպքում, իհարկե, յեթե կուսակցու-
թյան ղեկավարության տակ կանանց ակտիվը,
վորը նույնպես զրկած է վորպես այդ շարժման
ղեկավար, կկարողանա միանգամից շարժումը
ուղղել ճիշտ բոլշևիկյան հունի մեջ: Մենք այժմ
ունենք հարյուրավոր և հազարավոր գեղջկուհիներ,
վորոնք, չնայած իրենց կենցաղային ու տնտե-
սական ծանր վիճակին, ակտիվ աշխատանք են
տանում գյուղի սոցիալիստական վերակառուց-
ման ասպարիզում: Մենք պետք է զրավենք ամ-
բողջ մասսային: Մենք անպայման նրան կգրա-
վենք: Կոլխոզուհիները հասարակական աշխա-
տանքներում կցուցադրեն չտեսնված ուժ, Լենին-
յան կուսակցության ղեկավարությամբ ամբողջ
բանվոր դասակարգի հետ միասին կավարտեն սո-
ցիալիզմի կառուցումը մեր յերկրում:

<< Ազգային գրադարան

56.261